

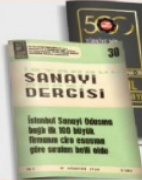
500 büyük dev şirket kârını yüzde 40 artırdı, yatırım ise yerinde saydı

KAR ÇOK

Türkiye'nin 500 büyük devinin satışları yüzde 32.6 arttı. Faaliyet kârı yüzde 34.8 yükseldi. Kurdaki artıştan 6 milyar lira kazandı, faiz ve diğer üretim dışı gelirleri yüzde 33.9 artarak 18.8 milyarı buldu. Özkaynak kârlılığı yüzde 22.9 ile göz doldürürken şirket sahipleri kârın temettü ile aldı. Yatırımlar yüzde 31.1 ile özkaynakla finanse edilirken aktifler içinde yatırımın payı yüzde 45.3'ten 41.5'e geriledi

İSO 500'NCİ YILINA GİRDİ

Bu yıl 50'inci yılına girdiği için araştırmanın yayımlandığı ilk baskı tekrar basına dağıtıldı. İlk araştırmada Arçelik ve Tofaş da ilk sıralarda görünüyor.

YATIRIM YOK

TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK ŞİRKETİ YİNE TÜPRAŞ

2017	2016	Şirket	Üretimden Satışlar (milyon TL)
1	1	TÜPRAŞ	51.143
2	2	Ford Otomotiv	22.669
3	6	Toyota Otomotiv	17.830
4	3	TOFAŞ	15.911
5	4	Oyak-Renault	15.673
6	5	Arçelik	12.582
7	10	İSDEMİR	10.623
8	11	ERDEMİR	9.921
9	9	İCDAŞ	9.308
10	8	Hyundai	8.361
11	14	Aygaz	6.769
12	15	Mercedes-Benz	6.487
13	17	PETKİM	6.474
14	19	Çokakoğlu Metalurji	6.314
15	12	Vestel Elektronik	6.296
16	13	İstanbul Altın Rafinerisi	6.199
17	16	BŞH Ev Aletleri	5.749
18	7	Elektrik Üretim	5.203
19	22	Toşçelik	5.004
20	20	Aeslan	4.484
21	18	Unilever	4.480
22	28	Borçelik	4.454
23	24	Vestel Beyaz Eşya	3.958
24	34	KARDEMİR	3.943
25	21	Şeker Fabrikaları	3.875
26	33	Sarkuysan	3.847
27	23	Bosch San. ve Tic.	3.836
28	29	TUSAŞ	3.609
29	25	Türk Traktör	3.489
30	38	Er-Bakır	3.403
31	32	Milangaz	3.277
32	37	Eti Maden	3.171
33	42	Kroman Çelik	3.080
34	27	Eti Gıda	3.072
35	49	Yücel Boru	3.072
36	46	Eren Enerji	2.997
37	26	Philas	2.935
38	41	Assan Alüminyum	2.912
39	44	AKSA Alümin	2.834
40	36	Kastamonu Entegre	2.794
41	48	Baştuğ Metalurji	2.763
42	30	Coca-Cola İçecek	2.749
43	31	Konya Şeker	2.716
44	35	İpragaz A.Ş.	2.688
45	39	Enerjisa Enerji	2.583
46	58	MMK Metalurji	2.529
47	54	İzmir Demir Çelik	2.527
48	53	Nadir Metal	2.488
49	45	Hayat Kimya	2.478
50	43	Kömür İşletmeleri	2.363

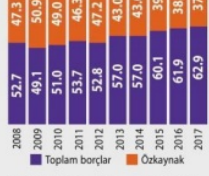
BORÇ % 18 ÖZKAYNAK % 1.1 ARTTI

	2016	2017	Değ. (%)
Borç	379.080	447.231	18.0
Özkaynak	233.608	236.286	1.1
Aktif toplamı	612.689	710.517	16.0
Dönen varlıklar	335.010	415.490	24.0
Duran varlıklar	277.678	295.026	6.2

Kâr yüzde 40.7 trandı

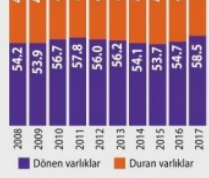
Borç/özkaynak ilişkisi

Özel kuruluşlar özkaynak kârlılığı

Dönen ve duran varlıklar ilişkisi

10'UN 5'i OTOMOBİL, 4'Ü KOÇ'TAN

FAALİYET GİDERLERİ % 14 ARTTI

	2015	2016	2017	2016/2017 değişim (%)
Net satışlar	508	554	735	32.6
Satışların maliyeti	422	256	613	34.2
Brüt satış kârı	85.6	98	122	25.1
Faaliyet giderleri	41.4	45.6	52	14
Faaliyet kârı	44.1	52.3	70.6	34.8
Diğer faaliyetlerden kârlar	61.9	64.8	96.2	48.4
Kambiyo kârı	50.5	50	77.9	55.6
Diğer faaliyetlerden zararlar	48.9	50.7	77.3	52.4
Kambiyo zararı	44.9	46.1	71.9	55.8
Finansman giderleri	27.9	29	35.2	21.3
Dönem kârı	28.3	37.7	53.1	40.7

500 DEVİN SATIŞLARI YÜZDE 33.2 ARTTI

	2015	2016	2017	Değişim %
Üretimden satışlar (Kâr)	450.505	490.043	652.712	33.2
Faaliyet kârı (Zararı)	44.144	52.376	70.612	34.8
Finansman giderleri	27.994	29.006	35.175	21.3
Faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr (EBITDA)	62.015	76.135	94.732	24.4
Dönem kârı (Zararı)(VÖÖ)	28.320	37.734	53.085	40.7

DURAN VARLIK SADECE 18 MİLYAR LİRA ARTABİLDİ

İkinci dikkat çeken rakam ise aktif içinde duran varlıkların payının 1 yılda yüzde 45.3'ten yüzde 41.5'e düşmesidir. Duran varlıklar işletmelerde fabrikalar, makine teçhizat, arsa ve araziler yani yatırım anlamına geliyor. Duran varlık oranının azalması yatırım yapılmadığı anlamına geliyor. Nitekim ISO 500'de 2016'da 277 milyar lira olan duran varlık tutarının 2017'de sadece 18 milyar lira arttığı görülüyor.

KAZANCIN YARISI FİNANSMAN GİDERİNE

Finansman giderleri ise yüzde 21.3 oranında artarak 29 milyar TL'den 35.2 milyar TL'ye yükseldi. Finansman giderlerinin net satışlara oranı yüzde 5.2'den yüzde 4.8'e gerilese bile sanayinin esas faaliyetinden kazandığının yarısını finansman gideri olarak ödemeye devam ettiği gerçeği değişmedi. 2016 yılında 52 milyarlık faaliyet kârının, 29 milyar liralık kısmını, yani yüzde 55.4'ünü finansman giderine ayırmak zorunda kalan sanayiciler, 2017 yılında da 70 milyar TL'lik faaliyet kârının yüzde 49.8'ini, yani 35 milyar TL'sini finansman giderine ayırmak zorunda kaldı.

NE KUR NE FAİZ ENGEL
Öyle ki konular her bir birliğin sermayenin kaç lira getirisini olduğunu anlatan özkaynak kârlılığı yüzde 22.9'a kadar ulaştı. Kârın artışıyla baş rolü ihracat ve yurtdışına talep canlığı ile faaliyet kârının yüzde 34.8 trandıran oldu. Devler 18.2 milyar liralık artışla 70.6 milyar lira faaliyet kârı elde etti. Ancak 500 Büyük'ün faaliyet dışı kârı da yüzde 33.9 artışla 18.8 milyar liraya ulaştı. Faaliyet dışı kârın büyümesinde hem ihracatçı şirketlerin döviz gelirleri hem de şirketlerin döviz kuru politikasını iyi yönetmesi sonucu kur artışından 6 milyar lira ek gelir sağlanmış etkili oldu. Şirketler 77.9 milyar lira kambiyo kârı 71.9 milyar lira ise kambiyo zarar edince, Faaliyet dışı diğer gelirler ise başta faiz olmak üzere istisnai satış gibi kalemlerden oluşuyor.

ALTINCI LAR MADENCİLER SIRA ATLADI

Bu yıl ISO 500'e 46 tane yeni firma girdi. Bu 46 firmadan 25'i geçen yılki ISO 500'den gelenler. 21 firma ise ikinci 500'de de olmayıp direkt ISO 500'e girenlerden oluştu. Listede yeni giren veya yükselenlerin genellikle kur ve emtia fiyatlarındaki artışlara bağlı olarak yükseldikleri görülüyor. Özellikle 240'inci sıradan 68'inciğe çıkan Gram Altın Pazarlama şirketi en büyük zıplamayı yapan şirket oldu. Diğer madenci, demir çelikçi ve haddeciler de listede sıralamalarda üstlere trandı.

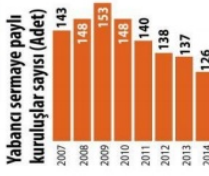
ÖZKAYNAK VE DURAN VARLIK ORANI GERİLİYOR
ISO 500 rakamlarından en çok dikkat çeken iki rakamdan ilki 2009'dan itibaren düşüşe geçen özkaynak payının yüzde 37.1 ile dip yapması oldu. Şirket sahiplerinin son yıllarda düzenli kâr artışına rağmen kâr sermayeye eklemek yerine kârı payı alıp şirkete ise borç kullanarak yürütme eğiliminde olduğu görülüyor. Nitekim 2009'da yüzde 50.9 olan toplam kaynaklar içindeki payı o yıldan sonra düzenli olarak düşerek 13.8 puan azaldı. 500 dev şirket son 1 yılda sadece 3 milyar lirayı şirketlere özkaynak olarak koydu. Tabii ki borç oranı da yüzde 49.1'den yüzde 62.9'a zıpladı. Döviz kurlarındaki yükselişle, uluslararası finansman maliyetlerindeki artış ve TL faiz oranlarındaki sıçramaya rağmen borçlanma eğilimi özellikle Kredi Garanti Fonu (KGF) ile trandı.

Ciner Grubu 4 şirketle listede yerini aldı

Türkiye'nin önemli sanayi gruplarından Ciner Grubu şirketleri listede 4 şirket ile temsil edildi. Eti Soda Üretim listede 154'üncü sıradan 112'nciğe trandı. Park Termik Elektrik listeye 275'inci sıradan girdi. Sİlopi Elektrik ise listeye bu yıl ilk kez 340'inci sıradan dahil oldu. Park Cam Sanayi ise 355'inci sırada yerini buldu.

YABANCI PAYI AZALDI

Yatırımlardaki azalma kendisini yabancı sermayeli şirket sayısının azalığında da gösterdi. Önceki yıllarda Türkiye'ye sürekli yatırım yapan yabancı sermayenin bu eğilimi 2017 yılında ISO 500'de yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı 8 adet azaldı ve 115'e indi. Yabancı sermayeli şirketlerin sayısındaki azalmaya karşın, bu firmaların payı toplam ihracatın yüzde 48.4'ünü oluşturdu.

Ülkenin zor günlerdeki dostu sanayi

İSO Başkanı Bahçivan araştırmanın açıkladığı toplantıda "Bugün sizlerle paylaştığımız tablo, biz sanayicilerin ülkemize olan inancının bir göstergesidir" dedi. Bahçivan, yeniden üretim ekonomisine dönüş bağlamında, imalat sanayii sektörünün GSYH içindeki payını artırma uygulamalarının ilk sonuçlarının 2017 yılında alınmaya başlandığını dikkat çekerek şunları kaydetti: "Bugün gelişmiş olan yüzde 17.5'lik oran, son 16 yılın en yüksek seviyesi olmasa

itibanya gelecek adına da umut verici. Sanayimiz aldığı azıcık nefese, aldığı küçük bir destekle Türkiye'nin bu hassas yıllarında birçok konuda üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmeye başardı. İşte biz sanayiciler; bunun için 'Üretim, sanayiye hiçbir sektöre karşılaştırmamızız' diyorum. Türkiye gibi 80 milyonluk bir nüfusu, idealleri, heyecanı bir ülkenin sıkıntılı ve zor günlerdeki dostunun sanayi olduğunu unutmamalıyız."

İSO Başkanı Erdal Bahçivan